

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքների
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

355.45

2-17

Հաստատված է Յեղեղաղիտերոյի կողմից
1932 թ. մարտի 29-ին:

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ՝ ՀԱՎԱՌԱԿՈՐԴԻ ՈՂԱՅԻՆ ՀԱՐՁԱԿՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

Հակառակորդի առաջին հարձակման ժամանակ մեծ կորուստների առաջն առնելու և հարձակման հետևանքների վերացման վերաբերյալ միջոցառումներն ըստ հնարավորության արագ կերպով կիրառելու համար ձեռք առնել հետևյալը:

1. ՍԱՀՄԱՆԵԼ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԶԳԱՆՇԱՆՆԵՐ՝ ՅԵՐԵՎԱՆ ՔԱՂԱՔԻ ԿԵՏԻ ՀԱՄԱՐ

ա) «Ողային տաղնապի» ազդանշանը և «ողային տաղնապի ավարտ» ազդանշանը տրվում են Փարբիկ-գործարանային և յերկաթուղային մի շարք անընդհատ շողեչչաներով ու սիրենակներով 5 րոպե տևողությամբ, և ռադիո հաղորդ կայաններին միջոցով՝ մի քանի անգամ արտասանելով «ողային տաղնապի» բառերը:

«Ողային տաղնապի ավարտ» ազդանշանը տրվում է Փարբիկ-գործարաններին յերկարաձիգ չչակներով՝ յերեք րոպե տևողությամբ, և ռադիո հաղորդիչ կայանների միջոցով՝ «ողային տաղնապի ավարտ» բառերով, վերոնց կրկնվում են յերեք անգամ, վերջ ընդմիջումներով:

բ) «Բիմիական, վտանգի» ազդանշանը տրվում է այն թաղամասերում և առանձին քաղաքամասերում, վերտեղ տեղի յե ունեցել թունավոր նյութերի իսկական վարակում. ազդանշանը տրվում է հաճախակի հարվածելով ռելսերը, զանգերն ու չուգունն տախտակները, առանց չչակներ գործադրելու:

2. ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

«Ողային տաղնապի» ազդանշանով բոլոր քաղաքացիները պարտավոր են.

ա) Հակողային պաշտպանության խմբերում գտնվողներն անմիջապես ներկայանան խմբերի հավաքակալանները, համաձայն գոյություն ունեցող գերատեսչական հրահանգների:

բ) Վառարանների, պրիմուսների և կերակրարանների աշխատակիցները:

նորից ներդրում կատարելու և այլն «տաղանթային» աղբյուրներից հետո կտրականապես
արգելվում է: Գործող վառարանները, պլիտաները պրիմուսները, կե-
րասինկաները և այլն «ողալյին տաղանթային» աղբյուրները լսելուն պես
խսկույն պետք է հանգցվեն:

դ) Բնակավարձկոտայների, ինչպես և բնակարանների տրամադրու-
թյան տակ յեղած տաշտակները, դանազան նպատակներով յեղած տա-
կանները, դատարկ պահարանները և այլ ամաններն անմիջապես պետք է
ջուր լցնել, վոր ողալյին տաղանթային ավարտից հետո յեն թափում:

դ) «Ողալյին տաղանթային» աղբյուրները լսելուն պես բաց պատուհան-
ները պետք է ամուր փակել:

3. ՓՈՂՈՑԻ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ (ՅԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԸ)

ա) Ինչպե՞ս վորոշել զննողները «տաղանթային» աղբյուրներից հետո ան-
միջապես թաղանթում են մոտակա տներում, տների կամարներին տակ,
տանգուլիքների տակ և տնային վարչությունների կողմից նշանակված
հատուկ տեղերում: «Տաղանթային» աղբյուրներից հետո փողոցի մի կող-
մից մյուսն անցնելը, փողոցում մնալը, և փողոց դուրս գալը, բացի
այն անձնավորություններից, վորոնք գտնվում են ՀՈՊ-ի խմբերում,
կտրականապես արգելվում է:

բ) Ավտո-սայլերի տրանսպորտը «տաղանթային» աղբյուրները լսելուն
պես կանգնում, մտնում և մոտադա տների բակերը, քաշվում
և փողոցների կողքերը, փողոցների մեջտեղն ազատ թողնելով ՀՈՊ-ի
տրանսպորտի հրդեհաշիջմասերի յերթեկույթյան համար: Տրանսպոր-
տի վորիշները պարտավոր են ավտոմոբիլները և սայլերի մոտ լինել
և կատարել միջինայի աշխատակիցների ու հակողալյին պաշտպանու-
թյան պետերի կազմի բոլոր պահանջները:

դ) ՀՈՊ-ի օպտատարկման համար նշանակված տրանսպորտը «հակո-
ղալյին տաղանթային» աղբյուրները լսելուն պես խսկույն դնում է ՀՈՊ-ի հա-
մապատասխան պետերի տրամադրության տակ:

դ) Տրամվայի յերթեկույթյունն «ողալյին տաղանթային» աղբյուրները
լսելուն պես դադարում և և ուղևորները տեղավորվում են մոտակա
տներում, համաձայն «ա» կետի:

յե) Փողոցի, թե վորտով և թե հեծյալ յերթեկույթյունը վերակառու-
ցում է «ողալյին տաղանթային ավարտի» աղբյուրներից հետո և կատարվում
և այն փողոցներով ու ճանապարհներով միայն, վորոնք մաքրված են
թուշավոր նյութերի և չունեն հատուկ փակոցներ:

4. ՏՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

«Ողալյին տաղանթային» աղբյուրները լսելուն պես բնակավարձկոտայ-
նախազանք կամ վարչության անդամներից մեկը պարտավոր է՝

ա) Բնակավարձկոտային ամբողջ ակտիվը, բնակավարձկոտայի վարչու-
թյան անդամներին, վերստուգիչ կուլտ-կենցաղային և այլ հանձնա-
ժողովների անդամներին, բլիշների անդամներին անմիջապես հավաքում
և բնակավարձկոտայի վարչության սենյակը կամ գրասենյակը, վորը
մտնում է ՀՈՊ-ի քաղաքամասի պետի տրամադրության տակ:

355.45
3-17
W

բ) Կապ է հաստատում ՀՈՊ քաղաքամասի պետի հետ և կենդանի
կապ հաստատելու համար նրա մոտ ներկայացուցիչ է ուղարկում:

գ) Բնակավարձկոտայներում հրդեհներ, խուճապ և այլ առաջանալու
դեպքում անմիջապես միջոցներ են ձեռք առնում այն վերացնելու և
այդ մասին տեղեկություններ են տալիս ՀՈՊ քաղաքամասի պետին,
իսկ հրդեհաշիջման կանչելը կատարվում է բացառապես ՀՈՊ քաղաքամա-
սի պետի միջոցով:

«Ողալյին տաղանթային» ամբողջ ժամանակ բնակավարձկոտայի վարչու-
թյան անդամներից նշանակել պատասխանատու որպա՛հ, վորը շա-
բուսակ հեռախոսի մոտ պիտի լինի և կապ պահպանի ՀՈՊ քաղաքամասի
պետի հետ:

յե) «Ողալյին տաղանթային» աղբյուրները տալուն պես տների դարբաս-
ներն ու դրան դռները բաց անել վորտավորներին ու տրանսպորտներն ըն-
դունելու և օպտատարվելու համար և հատուկ տեղ նշանակել վորտավոր-
ներին օպտատարելու համար:

դ) Դարբասի մոտ դնել որպա՛հ դռնապանին, պահապանին, իսկ
վերջիններիս չլինելու դեպքում՝ բնակավարձկոտայի վարչության անդամ-
ներից մեկին:

Շանքարաք յում — Վարձու տների դարպասի մոտ պետք է
լինի տան վարձակալը:

1. Դարբասների մոտ որպահանքների պարտականությունն է վա-
տավորներին ու տրանսպորտն ուղղել տան մեջ նշանակված տեղը 2. բու-
լոր աղբանջաններն ու ՀՈՊ կարգադրությունները հաղորդել տնային
վարչությանը 3. իր տեղից չհեռանալ մինչև «ավարտ» աղբյուրները և
կատարել պատասխան միջոցներին ու ՀՈՊ խմբերի հրամկազմի բու-
լոր պահանջները:

5. ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏ-ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐԸ, ԲԱՂՆԻՔՆԵՐԸ ԵՆՎ ԱՅԼՆ

ա) Առևտրական ձեռնարկությունները (խանութները, կրպակները,
պահեստները) «ողալյին տաղանթային» մոմենտից առևտրական օպերացիա-
ները դադարեցնում են, կողմնակի մարդկանց հեռացնում են շենքից
ու շենքը փակում, միջոցներ են ձեռք առնում՝ թունավոր նյութերից
պահպանելու միջոցները, կերը և այլ ապրանքները:

բ) Շուկաները, վորպես մարդկանց զգալի կուտակավայր «ողալյին
տաղանթային» մոմենտից փակվում են, իսկ այնտեղի քաղաքացիները տե-
ղավորվում են մոտակա տնային վարչությունների բակերում և կա-
մարների տակ:

դ) Ճաշարաններն ու ժողովրդական սննդի այլ ձեռնարկություննե-
րը տաղանթային մոմենտից դադարեցնում են հաճախորդներին ճաշ բաց
թողնելը և հաճախորդները ճաշարանից չեն հեռացվում, այլ մնում
են մինչև «ողալյին տաղանթային ավարտ» աղբյուրները տալը:

դ) Կուլտ-կրթական հիմնարկները, ցուցադրավայրերը, կինո,
թատրոններն ու կուլտուրայի տները, «ողալյին տաղանթային» հայտարար-
ման մոմենտից դադարեցնում են իրենց գործողությունները, մարդիկ
չենքից դուրս չեն գալիս, այլ տեղավորվում են շենքի դանազան սեն-
յակներում:

ե) Տաղնապի բոլորին աշխատող բաղնիքները աղմուկաբերական տաղնապի մասին հաղորդում և այցելություններին, վորոնք հաղնվում և մնում են բաղնիքներում մինչև «ողային տաղնապի» ավարտը:

6. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԹԱՆԳԱ- ՐԱՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ԱՅԼՆ

ա) Տաղնապի մոմենտին աշխատող հիմնարկություններն ու ձեռնարկությունները, ինչպես և այցելության համար բաց թանգարաններն ու նման այլ տեղերը «տաղնապի» աղմուկաբեր լսելուն պես դադարեցնում են ոպերացիաները և բոլոր պաշտոնական սենյակներից հեռացնում են կողմնակի քաղաքացիներին: Մեծ քանակությամբ համախորհրդներ, ունեցող հիմնարկություններն ու ձեռնարկությունները (բանկերը, փոստը) իրենց բակերում և այլ տեղերում պետք է առաջուց նշանակելու աշխատի տեղեր, վորտեղ պետք է տարվեն համախորհրդները՝ «տաղնապի» աղմուկաբեր լսելուն պես:

բ) Դպրոցներում գտնվող յերեխաներին չեն թողնում փողոց դուրս գալ, այլ տեղավորում են առաջուց նշանակված սենյակներում:

գ) Կատուցվող շենքերի բանվորները դադարեցնում են աշխատանքը և տեղավորվում են մոտակա բակերում:

7. ՏԱԳՆԱՊԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՅԵՐԵԿՈՆԵՐԸ ՅԵՎ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԱՆԱԿ

Յերեկոները և դիշեր ժամանակ «ողային տաղնապի» աղմուկաբեր լսելուն պես կատարվում են բոլոր վերոհիշյալ կանոնները և բացի այդ՝ ա) «ողային տաղնապի» աղմուկաբեր լսելուն պես յերեկոներն ու դիշեր ժամանակ Ֆարրիկ-գործարանների, հիմնարկությունների, տների բակերի դարբասների տակի, բնակարանների ու փողոցների ելեկտրական և այլ լուսավորություն անմիջապես հանգցվում է, կամ պատուհանները ծածկվում են լույս չթափանցող վարագույրներով, իսկ դրսի լույս տերների վրա, աշխատի տեղերում, վորտեղ լուսավորություն անհրաժեշտ է, պատրաստվում են հատուկ գլխանոցներ, վորպեսզի թուլան լույսը դեպի վեր գնա:

Քաղաքի փողոցների լուսավորությունը հանգցնելը տեղի յե ունենում համաձայն հատուկ հրահանգի՝ ելեկտրական ցանցի և կոմունալ տնտեսության միջոցներով:

բ) Բացի վերոհիշյալ կանոններից, բոլոր հիմնարկություններն ու ձեռնարկությունները ղեկավարները, ՀՈՊ-ի պատասխանատու անձնավորությունները և այլ աշխատակիցներ կատարում են դերատեսչական համապատասխան հրահանգը, վոր բացատրում է նրանց պարտականությունները «ողային տաղնապի» դեպքում, ըստ վորում դրա մեջ սույն հրահանգը նախատեսված պետք է լինի ամրոշված:

ՀՈՊ-ի Յերեկանի Կետի պետ՝ (Վ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ)

ՀՈՊ. Կենտ. Շտաբի պետ՝ (ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ)

Утверждено Эр. Горсоветом
29/III 1932 г.

ИНСТРУКЦИЯ

ОБ ОБЯЗАННОСТЯХ НАСЕЛЕНИЯ ПРИ ВОЗДУШНОМ НАЛЕТЕ ПРОТИВНИКА.

В целях предотвращения больших жертв при воздушном налете противника и возможности скорейшего выполнения мероприятий по ликвидации последствий налета принять ниже следующее:

1. Установить общие сигналы для пункта гор. Эривани.

а) Сигналы «воздушной тревоги» и сигнал «отбой воздушной тревоги». Сигнал «воздушной тревоги» подается рядом прерывистых фабрично-заводских и железнодорожных гудков и сирен в продолжении 6 минут и через радиостанции, произнесением несколько раз слов «воздушная тревога».

Сигнал «отбой воздушной тревоги» подается протяжными фабрично-заводскими гудками в течение 3 минут и через радиостанции словами: «отбой воздушной тревоги», повторяемыми три раза через некоторые промежутки времени.

б) Сигнал «химическая опасность» подается в тех кварталах и отдельных участках города, где произошло действительное заражение отравляющими веществами, — частыми ударами в рельсы, колокол и чугунные доски без применения гудков.

2. Обязанности населения.

По сигналу «воздушная тревога» все граждане обязаны:

а) Состоящие в командах противовоздушной обороны — немедленно явиться на сборные пункты команд, согласно имеющимся ведомственным инструкциям.

б) Топка печей, разведение примусов и др. приборов для разогревания пищи и т. п. после сигнала «тревога» категорически воспрещается. Находящиеся в действии печки, плиты, примусы, керосинки и т. п. по сигналу «воздушная тревога» должны быть немедленно потушены.

в) Имеющиеся в распоряжении ЖАКТ-ов, а также квартир бочки разного назначения, порожние баки и посуда должны быть немедленно наполнены водой, которая выливается только после отбоя воздушной тревоги.

г) Открытые окна по сигналу „воздушная тревога“ наглухо закрываются.

3. Уличная дисциплина (порядок движения).

а) Все пешеходы после сигнала „тревоги“ немедленно укрываются в ближайших домах, под арками домов, на лестницах и в местах, специально предназначенных домоуправлениями.

После сигнала „тревоги“ переход улиц с одной стороны на другую, нахождение на улице и выход на таковую, кроме лиц, состоящих в командах ПВО—категорически воспрещается.

б) Авто-гужевой транспорт по сигналу „тревоги“ приостанавливает движение и размещается во дворах ближайших домовладений и по сторонам улиц, оставляя середину улиц свободной для движения транспорта ПВО и пожарных частей.

Водители транспорта обязаны находиться при автомобилях и повозках и выполнять все требования работников милиции и начальствующего состава противовоздушной обороны.

в) Транспорт, предназначенный для обслуживания ПВО, по сигналу „воздушной тревоги“ немедленно прибывает в распоряжение соответствующих начальников ПВО.

г) Трамвайное движение по сигналу „воздушной тревоги“ приостанавливается, пассажиры размещаются в ближайших домах, согласно пункта „а“.

д) Уличное движение, как пешее, так и конное, возобновляется после сигнала „отбой воздушной тревоги“ и производится только по улицам и путям, кои очищены от отравляющих веществ и не имеют специальных заграждений.

4. Обязанности домоуправлений.

По сигналу „воздушная тревога“ председатель ЖАКТ-а или один из членов правления обязан:

а) Немедленно собрать весь ЖАКТ-овский актив—членов правления ЖАКТ-ов, ревизионных, культурно-бытовых и проч. комиссий, членов ячеек КОП-ов в комнате правления—конторе ЖАКТ-а, который поступает в распоряжение Начальника участка ПВО.

б) Связывается с начальником участка по телефону и высылает представителя к нему для живой связи.

в) В случае возникновения в ЖАКТ-ах пожаров, паники и т. п.—немедленно принимает меры к ликвидации таковых, доводя о случившемся до сведения начальника участка ПВО, вызов же пожарных частей производится исключительно через начальника участка ПВО.

г) На все время „воздушной тревоги“ назначить ответственного дежурного из членов правления ЖАКТ-а, каковой неотлучно должен находиться у телефона и держать связь с начальником участка ПВО.

д) С момента сигнала „воздушной тревоги“ ворота и парадные двери домов открыть для принятия и укрытия транспорта и пешеходов, отвести специальное место для укрытия и размещения пешеходов.

е) Выставить у ворот дежурного дворника, сторожа или, за отсутствием таковых, одного из членов правления ЖАКТ-а.

ПРИМЕЧАНИЕ: В арендованных домах у ворот должен находиться арендатор дома.

ж) На дежурных у ворот возлагается: 1) Направить пешеходов и транспорт в отводимые в доме места; 2) Передавать все сигналы и распоряжения по ПВО домоуправлению; 3) не оставлять своего места до сигнала „отбой“ и выполнять все требования постовых милиционеров и начсостава команд ПВО.

5. Торговые, культурно-просветительные учреждения, бани и т. п.

а) Торговые предприятия (магазины, лавки, ларьки, склады) с момента „воздушной тревоги“ прекращают торговые операции, очищают помещения от посторонних лиц и закрывают, принимают меры к предохранению продуктов, фуража и других товаров от отравляющих веществ.

б) Рынки, как места, являющиеся значительным скоплением людей, с момента „воздушной тревоги“ закрываются, а находящиеся в них граждане размещаются по ближайшим дворам и аркам домоуправлений.

в) Столовые и пр. предприятия общественного питания с момента тревоги прекращают отпуск обедов посетителям, причем посетители из столовых не удаляются, а остаются в помещении до подачи сигнала „отбой воздушной тревоги“.

г) Культпросветучреждения, места зрелищ, кино-театры, театры и дома культуры с момента объявления „воздушной тревоги“ прекращают свои действия, при чем люди из зданий не выходят, а рассредотачиваются по помещению.

д) Администрация функционирующих в момент тревоги бань предупреждает о тревоге посетителей, последние одеваются и остаются в помещениях бань до отбоя «воздушной тревоги».

6. Учреждения, предприятия, музеи и т. п.

а) Функционирующие в момент тревоги учреждения и предприятия по сигналу «тревоги» прекращают операции и удаляют из всех служебных помещений посторонних граждан. Учреждения и предприятия, имеющие большое количество посетителей (банки, почта), должны заранее наметить места в своих дворах и т. п., куда по сигналу «тревоги» отводятся посетители.

б) Дети, находящиеся в школах, не выпускаются на улицу, а размещаются в заранее намеченных помещениях.

в) Рабочие строек прекращают работы и размещаются в ближайших дворах.

7. Особенности тревоги в вечернее и ночное время.

В вечернее и ночное время по сигналу «воздушной тревоги» выполняются все вышеуказанные правила и кроме того:

а) По сигналу «воздушной тревоги» в вечернее и ночное время электричество и проч. освещение на фабриках, заводах, в учреждениях, домах, дворах, под воротами, в квартирах и на улицах немедленно гасится или окна закрываются светонепроницаемыми шторами, а на наружные фонари, в тех местах, где освещение необходимо, устраиваются специальные колпаки, которые преграждали бы доступ света вверх.

Тушение уличного света в городе производится согласно особой инструкции, средствами Эрэса и Комунхоза.

8. Помимо вышеперечисленных правил, все руководители учреждений, предприятий, ответственные по ПВО лица и проч. работники выполняют соответствующую ведомственную инструкцию, излагающую их обязанности на случай «воздушной тревоги», при чем в ней настоящая инструкция должна быть полностью предусмотрена.

НАЧАЛЬНИК ЭРИВАНСКОГО ПУНКТА ПВО
(В. АРУТЮНЯН).

НАЧАЛЬНИК ШТАБА ПУНКТА ПВО
(ВАРТАНОВ)

TƏ'LIMAT

Düşmən havadan hucym etdiyi vakt, əhalinin vəzifələri haqqında

1. İrəvan şəhəri üçün umumi işarət məntəqələri təyin etməq.

а) «Həva hərajı» (vəl-vələ) işarətləri və «həva hərajı» (vəl-vələ) bitdi işarəti. Həva hərajı (vəl-vələ) işarəti fabrika-zavod və dəmir jolynyn bir fasiləli byxar ıslıqları və sirenalarıla (şiddətli ses çıxaran fittlər) 6 dəqiqə zərfində və radio stansjalar və vasitəsilə bir neçə dəfə «həva hərajı», (vəl-vələsi) qəlmələri tiqrar etməqlə verilir.

«Həva hərajı», (vəl-vələsi) dəf edildi işarəti fabrika-zavodların yzın, davamlı ıslıqları ilə 3 dəqiqə kədər və radio stansjalar və vasitəsilə «həva hərajı», (vəl-vələsi) dəf edildi qəlmələri verilir, hansılaraqı müəjjən fasilələrlə uç dəfə tiqrar edilir.

б) «Qimja təhlüqəsi», işarəti o məhlələrə və ajrı şəhər hissələrinə verilir, haradaqi ıslıq vermədən relslərə, zənqlərə və çykyn taxtalarına daima zərbələr verilməqlə zəhərli maddələr ilə həkiki sirajət vake olmysdyr.

2. Əhalinin vəzifələri

«Həva hərajı», (vəl-vələ) işarəti verildə bütün vətəndaşlar məcburdırlar:

а) Əqs hava mudafi'əsi dəstələrində bylynanlar, movcyd ali mufəttislərin təlimatlarına qərə, dərhal jəğəncək komanda məntəqələrinə qəlib hazırda bylynmalıdırlar.

b) Sobalar, primyslar və jəməq isitməq üçün başqa ocaklar və sairəni haraj (vəlvələ) işarətindən sonra jandırmaq kəti'ən kədəgən edilir. İşləgən sobalar, plitələr, primyslar, kirasinkalar və sairəni "həva harajı," (vəlvələ) işarəti verilən qibi dərhal sendurməli.

c) Ucrətli kooperativ evlərinin, həmçinin mənzillərinin ixtiyarında bylynan muhtəlif məqsəd üçün boş olan boçkalar və başqa kablar dərhal sy ilə doldurmalı; hansylarqı həva harajından (vəlvələsindən) sonra boşaldylır.

ç) "Həva harajı," (vəlvələsi) işarəti verilən qibi açyk pəncərələri mənqəm kapanır (baglanır).

3. Quçə intizamı (hərəqət kajdası)

a) Butun pijada qədənler "haraj (vəlvələ)," işarətindən sonra, dərhal jakın evlərə, ev kubbələri altına, pileqənlər üzərində və ev idarələri tərəfindən xsysilə təjın edilmiş yerlərə təksim edilirler.

"Haraj," (vəlvələsi) işarətindən sonra, quçənin bir tərəfindən o biri tərəfə qəçməq, quçədə bylynmak və quçəyə çykmak, əqs həva mudafi'əsi dəstələrində bylynan şəxslərdən başqa, kəti'ən kədəgən edilir.

b) Avto—araba transporty hərəqəti, "haraj" (vəlvələ) işarəti ilə muvəkkəti dajanylr jakın evlərin həjətlərində və quçələrin bəjrundə olan hissələrdə yerləşdirilərəq, quçələrin ətrafında və quçənin ortasə Əqs həva mudafiəsi transportynyn və jangyn senduruculər hərəqəti üçün azad byrakylır. Transportyn mudirleri avtomobil və arabalar janında bylynmaga məbyr olyb, milisja əməqçiləri ilə əqs həva mudafi'əsi rəisləri tərqibinin butun tələblərini icra etməlidirlər.

c) Əqs həva mudafiəsinə xidmət etməq üçün təjın olunan transport, "əqs həva harajı," (vəlvələsi) işarəti ilə dərhal əqs həva mudafi'əsinin aid rəislərin ixtiyar (sərinçəməsinə qəlyr).

ç) Olsyn pijada və olsyn atly quçə hərəqəti, "həva harajı" dəf edildi, işarətindən sonra təzələnir, ancak o quçədə

və jollarda elə icra edilir, hansylarındaqı zəhərlədici maddələr-dən təmizlənmişlər və xsysi mane'ələri jokdyr.

4. Ev idarələrinin vəzifələri

"Həva harajı," (vəlvələsi) işarəti ilə ucrətli kooperativ mənzilinin sədri jaxyd idarə uzvlərindən biri məbyr dır:

a) ucrətli kooperativ mənzilinin butun aktivini dərhal ucrətli kooperativ mənzili idarəsi uzvlərini, təftiş, mədəni jəşajş və başqa komisyonlar əzəqlərinin uzvlərini ucrətli kooperativ mənzilinin otakında, jaxyd (jəzyxanasında) toplajır. hansylqı Əqs həva mudafi'əsinin şəhər hissəsi rəisinin ixtiyarına verilyr.

b) Əqs həva mudafiəsinin şəhər hissəsi rəisi ilə telefonla əlakədə bylynarak, canly əlakə təsis etməq üçün umejəndə qəndərir.

c) Ucrətli kooperativ mənzillərində jangyn, təlaş və sairə əmələ qəldijl zaman, həman hallar, aradan qəturməq üçün vasitələr ələ alarak, o barədə əqs həva mudafiəsinin şəhər hissəsi rəisinə məlymat verilyr, jangyn alajynyn çağyrylmasə isə, əqs həva mudafi'əsinin şəhər hissəsinin rəisi vasitəsilə icra edilir.

ç) Butun "həva harajı," (vəlvələ) əzində ucrətli kooperativ mənzil idarəsinin uzvlərindən məs'yl nəbətçi təjın edər, hansə daima telefon başında bylynarak, əqs həva mudafiəsinin şəhər hissəsinin rəisi ilə əlakədə bylynır.

d) "Həva harajı" (vəlvələ) işarətinin dəkikəsindən, evlərin eşiq kapı və dərvazaların, pijada adamlar və transporty kəbyl edub, saklamak üçün, açmak və onların sygynmasə üçün xsysi yer təjın etməli.

e) Dərvazanyn janında nobətçi, kapıçy və bəqçi koymak, əqər əjlələri jok isə, mənzilin idarəsi uzvlərindən birini təjın etməli.

KEJD—icarə ilə dytylmyş evlərdə dərvaza janında icarədar (qirajə dytan) bylynmalıdyr.

ə) Dərvazaların janındaqı nəbətçilərin vəzifəsi dır: 1) pijada adamlar və transporty, onlar üçün təjın olunan yerlə-

re qəndərməq. 2) Butun işarətləri və əqs həva mudafəsinin binaquzarlıqların ev idarəsinə məlym etməq. 3) "Bitdi" işarətinə kədər öz jerindən yzaklaşmıjaraq, postdaqi milisio-nerlərin və əqs həva mudafi'əsi dəstələri reislərinin butun tələblərini jerinə jetirməq.

5. Ticarət, mədəni-məarif muəssəsələri, ha- mamlar, kəsəbxanalar və sud fermaları

a) Ticarət muəssəsələri (duqanlar, ambarlar) "həva haraj", dəkikəsindən, alver işlərini dajandırır qənar tərəf adamların binadan çıxarır, kapıların bağlınırlar, əmtiələri, jemi və sairəni zəhərliyə maddələrdən muhafizə etməq üçün vastələr ələ alırlar.

b) Bazarlar, çokly adamların jəgincək jeri olaraq, "həva haraj", (vəlvəsi) dəkikəsindən bağlanır, orada bylynan vətəndaşlar isə jakın mənzil idarələri həjətlərində və kubbələr altında jərəşdirilirlər.

c) Aşxanalar və başqa xalk i'asə muəssəsələri, haraj (vəlvə) dəkikəsindən müştərilərə jəməq byrakmagın dajandırır əmma müştərilər, binadan çıxarılır, "həva haraj" (vəlvəsi) dəf edildi, işarətinə kədər orada kalırlar.

ç) Mədəni-məarif muəssəsələri, mənzərə jerləri, qino-teatrolar və mədəniyyət evləri, "həva haraj", (vəlvəsi) e'lan edilən dəkikədən işlərini dajandırır orada olun adamlar isə binadan eşiə çıkmıjaraq, binanın müxtəlif otaqlarında jərəşdirilirlər.

d) Fermalar, səllaxxanalarda və başqa açıq havada bylynan butun atlar və bejuq byjnyzly hejvanlar, "həva haraj", (vəlvəsi) işarəti üzərə, dərhal jaxşə kapadılacak binalarda jərəşdirilirlər.

e) Xam, hejvan əmtiələrin (ət, dəri və sairə) və jemin juqləməq və boşaltmaq əməliyyatı haraj (vəlvə) işarəti üzəri-
nə dərhal dyrdyrylyr. Əmtiələr ilə juqlənmiş arabalar isə aid muəssəsə və idarələrin mudirijjətləri tərəfindən əvvəlcə, xsysilə təjnin edilmiş jerlərdə qizlənilirlər.

ə) Behran (haraj) dəkikəsində, çalışın hamamların idarələri, müştəriləri behran hakkında sakındırırlar, sonqılar isə paltarların qejinib həva behranının nihajət bylynmasına kədər hamam binalarında kalırlar.

6. Muəssəsə, idarə və muzejlər və gejrə

a) Behran dəkikəsində çalışın idarə və muəssəsələr, ələ də bakmaq üçün açıq muzejlər və o cür jerlər (haraj) "vəlvə", işarəti üzərə əməliyyatların dajandırır, butun rəsmi dairələr-dən iş üçün qələn vətəndaşlar qətururlər. Bejuq mikdarda iş üçün idarə və muəssəsələr (banklar, postaxanalar) qələn-
ri öz həjətlərində və başqa jerlərdə ejlə jerlər təjnin etməlidir-
lər qı, "haraj", (vəlvə) işarəti verilən qibi, müştəriləri oralar-da jərəşdirsinlər.

b) Məqəblərdə bylynan yşaklar, quçəyə çıkmagın bə-rakılmıjır, onlar əvvəlcə təjnin edilən otaklarda jərəşdirilirlər.

c) Tiqlən binaların işçiləri işlərini dajandırır jakın həj-
lərdə jərəşdirilirlər.

7. Axşam və qecə vaktı, harajın (vəlvənin) xusysijjəti

Axşamlar və qecə vaktı "həva haraj", (vəlvəsi) işarə-
ti üzərə butun jykarıda jazylan kajdələr icra edilir, və ondan başkada:

a) "Həva haraj", (vəlvə) işarəti üzərə axşamlar və qecə vaktı fabrikalarda, zavodlarda, idarələrdə, evlərdə həj-
ərdə darvazalar altında, mənzil və quçələrdə olan elektirik və başqa ışıqlar dərhal sendurulur və jaxyd pəncərələr ışıq qəcmiyan pərdələr ilə kapadılır. eşiqdə isə o jerlərdə qı ışıq labudd lazımdır, ışıq üçün xsysi kolpaklar hazırlanırlar qı ışıq jykarı tərəfə verməsin.

Şəhərlərdə ışıqın sendurulması xsysi təlimata qərə, elek-
trik şəbəqəsi və kommynal təsərrufat şəbəsinin vastəsilə vake olır.

b) məzqyr kanynlardan başka, butun idarə və muəssəsə rəhbərləri, əqs hava mudafiasinə aid məs'yl şəxslər və başka əməqçilər, aid ali mufəttişlərin təlimatına qərə, rəftar edərler, təlimatda "hava haraj," (vəlvələ) hadisələri hakkında onların vəzifələri izah edilmiş və by təlimat təmamilə nəzərə alınma-
ьдыр.

**Ikamotojah Əqs hava
Mudafiası Ş T A B ь**

2311

<< Ազգային գրադարան

NL0219839

41. 800